

Høringsinnspill fra seksjonen for pedagogikk ved Høgskolen i Bergen angående

Sak	
Dato utsendt på høyring	01.12.16
Høyringsfrist	12.12.16
Send høyringsinnspel til	post@hisf.no ; postmottak@hsh.no ; post@hib.no

Prosjekt Fagleg plattform, profil og strategi

Generelt

Seksjon for pedagogikk ved AL (HiB) ønsker arbeid med profilering ved nye Høgskolen på Vestlandet velkommen og vi takker for arbeidet som har blitt nedlagt omkring dette fram til nå. Vi har blitt bedt om å ta stilling til rapporten og vil i det følgende redegjøre for vårt syn på prosess og innhold i det fremlagte høringsdokumentet. Vi ønsker å bemerke at høringsperioden er svært kort og at måten dokumentet er organisert på gjør det vanskelig å gi konkret respons iht. mal. Gitt omfanget av våre innspill vil vi måtte avvike noe fra denne i vår tilbakemelding. Videre vil vi kun unntaksvis oppgi navn til enkeltpersoner siden det ikke er gjort i rapporten.

Seksjonen for pedagogikk ønsker å anerkjenne intensjonen med arbeidet som har blitt gjort men mener at sentrale deler av det som gjøres ved Seksjon for pedagogikk og generelt lærerutdanningen ved Høgskolen i Bergen ikke har blitt gitt omtale og posisjon som vi som seksjon kan kjenne oss igjen i. Vi ønsker i det følgende å vise at vi har store utfordringer å kjenne oss igjen i bildet om den kommende HVL som tegnes i dette strategidokumentet og vi ønsker å bidra til å rette opp i bildet som tegnes.

1.4 Prosess og metode

Gitt den viktigheten av et slikt arbeid og dokument stiller vi oss noen spørsmål vedrørende rapportens validitet. Vi merker oss videre at svarfristen er usedvanlig kort særlig da de aller fleste medarbeidere ved Høgskolen i Bergen er involvert i eksamensrelatert arbeid.

Videre mener vi at ulike deler av prosessen som resulterte i leveransene er kritikkverdige. Vår kritikk retter seg først og fremst mot innsamling av det empiriske materiale og selv om det i rapporten gjøres rede for prosessen, vil vi stille spørsmål til om antallet samtalepartnere har

vært tilstrekkelig. Vi opplever at 91 samtalepartnere (fra alle tre fusjonspartnere) ikke kan produsere stort nok materiale til å gjenspeile institusjonenes framtidige størrelse på rundt 15.000 studenter og ca. 1400 ansatte (NIFU 2015). Det gjøres ikke rede for antall samtalepartnere pr. institusjon og vi stiller spørsmål ved om skjevhet utvalgsstørrelse kan representere meningslandskapet ved den kommende HVL og om materialet fra samtaleene er egnet til å generalisere slik det har blitt gjort i denne rapporten. Vi stiller oss også undrende til presentasjon av «fakta» uten at disse begrunnes eller dokumenteres.

Seksjonen for pedagogikk ved Høgskolen i Bergen har f.eks. utviklet et rikelig materiale som beskriver både egen forsknings, utviklings og undervisningsaktivitet. Disse dokumentene er lett tilgjengelige; men vi opplever (og det bekreftees i rapporten) at disse ikke har blitt brukt.

Videre stiller vi ved seksjonen spørsmål ved at rapporten ikke tar høyde for at en av HVL's sentrale oppgaver vil være *lærerutdanning* samt tilhørende forskning. I dette dokumentet mener vi det gis inntrykk av at det i HVL utelukkende bedrives disiplinbasert forskning. Dette er svært overraskende siden det finnes gode argumenter for en regional profilering av HVL's profesjonsrettede lærerutdanninger som er omfattet av en del av globale utviklinger.

2.1 Plattform- og verdielement

Vi mener det er hensiktsmessig å sette inn mer sentrale verdielementer forankret i et verdimesig grunnsyn. Vi savner en mer filosofisk/verdimessig overbygning og definisjoner.

De fire punktene som er nevnt fremstår mer som et mål enn et verdigrunnlag.

3.2 Danning, kultur og samfunn

Under dette punktet står det formulert danning, kultur og didaktikk noe som avviker fra hva overskriften indikerer.

Under profilelement mener vi at Pedagogikk som begrep mangler gjennomgående i dokumentet og kan synes bl.a. å være definert som didaktikk. Vi mener at pedagogikkbegrepet er sentralt i lærerutdanningen og at dette bør være sentralt i den nye HVL både som høyskole og lærerutdanning.

Vi finner det videre noe underlig at noen profilmråder er definert som fag, mens andre er formulert som tverrfaglige temaområder. Vi mener at den nye HVL bør anerkjenne verdien av gode fagmiljøer som idrett, IKT i læring, matematikdidaktikk, men vi mener disse også bør defineres under praksisnær utdanningsforskning, og danning og didaktiske praksiser.

UNDERVISNING

Videre opplever vi at det i fremstillingen av pedagogikkseksjonen ved HiB legges for lite vekt på dens framtidige betydning i den framtidige HVL. Seksjon for pedagogikk ved Høgskolen i Bergen er en svært sentral del av det nest største lærerutdanningsmiljø i Norge, og er et av de største rendyrkede pedagogikkmiljøer tilknyttet grunnskolelærerutdanning i Norge (uten ansatte i PPU, BLU og fagdidaktikk). Seksjonen består i dag av 4 professorer (pluss 2 under tilsetting), 8 førstekompetente (pluss 2 under tilsetting) og 11 lektorer. Videre har seksjonen pr. dd. tilsatt 8 stipendiater knyttet til fagfelt pedagogikk.

Seksjonen er sentralt involvert innen både GLU-utdanningene, masterutdanningene og i Ph.d.-utdanningen ved Høgskolen i Bergen, der seksjonen har en sentral faglig og administrativ rolle.

Det er noe som kommer til bl.a. til uttrykk ved at alle tilsatte ved seksjonen er involvert i forskningsbasert undervisning i GLU. Majoriteten av de tilsatte er også involvert i masterutdanningen. Her er deres forskningsaktivitet særlig utslagsgivende for deres rolle som foreleser og veileder. Både professorer og førstekompetente fungerer som veileder for avdelingen, seksjonens og andre institusjoner sine phd-stipendiater. Spesielt på phd-utdanningen og i master i undervisningsvitenskap finnes det konstruktiv samarbeidet mellom pedagogikk og fagdidaktikk. Dette er erfaringer som burde ha tatt i betraktning.

FORSKNING

Det tredje felt som er ikke tilfredsstillende belyst er seksjonens forskningsmessige rolle. Som antydning har pedagogikkseksjonen mange ansatte med forskerkompetanse samt at seksjonen har en stadig økende forskningsportefølje. Siden 2010 har antallet nasjonale og internasjonale publikasjoner steget jevnt og trutt, noe som er et resultat og indikator for et målrettet arbeid. Publikasjonenes tema er blant annet knyttet til *kompetanse og læring i skolen, grunnskoleutdanningens samfunnsmessige rolle og kontekst, utdanningspolitikk og retorikk* samt studier om *lærerutdanning i et europeisk perspektiv*.

Oppsummert kan det fremheves at seksjonens forskning er rettet mot tre overordnede målområder som vi mener er sentrale for pedagogikk: *selvvirksomhet, danning, kunnskaper*

og ferdigheter – som er knyttet til lærende. Seksjonen er i dag organisert i forskningsgrupper som dekker store deler av den pedagogikkfaglige kjernen i lærerutdanningene (data som dokumenterer aktivitetene er lett tilgjengelig i Cristin og kan skaffes om nødvendig). Alle grupper er eller har vært involvert i veiledning av masterstudenter.

I den videre fremstillingen vil vi kort beskrive denne aktiviteten gjennom forskningsgrupper.

Grunnskoleutdanningens samfunnsmessige rolle og kontekst

PedLab

PedLab er en forskningsgruppe og et forum for eksperimentering på pedagogikk. Formålet er å åpne for nye og fremtidsrettede måter å teoretisere, praktisere, utforske og formidle pedagogikk på. I rammen av PedLab utøves en systematisk og problemorientert form for pedagogikk, med tilknytning til pedagogikkens historie og særegenhet som fagdisiplin. Flertallet av seksjonen deltar i denne forskergruppen. Forskergruppen inngår i nordiske nettverk omkring NERA og Nordic Journal of Education. Videre driver gruppen The Bergen Annual Educational Conversation (internasjonal konferanse med internasjonalt anerkjente forelesere i en årrekke). Gruppen har etablert fast samarbeid med Universitetet i Münster, Universitetet i Åbo, Københavns universitet, Høgskolen i Sødertørn, Linkjöpings universitet, Kings College (London). Gruppen har per i dag en stipendiat knyttet til seg.

Publikasjonsportefølje er omfattende og internasjonal. Forskningsgruppen har en antologi med deltakere fra flere land i trykk i disse dager. Gruppen ledes av Herner Sæverot.

Didaktikklandskap – opplæringstilbud og kapabiliteter i Vest-Norge

Hovedformålet med prosjektet er å analysere og forstå skolens forankring i sin regionale kontekst. Det stilles en del spørsmål ved gjeldende kriterier for å måle kunnskap og suksess i skolen og tester hypotesen om at det finnes alternative regionalt induserte forståelseshorisonter for hva skole er og hva den betyr for forskjellige aktører.

Forskningsgruppen tar utgangspunkt i teorien om «didaktikklandskap» som tolker skole og undervisning som et nettverkslignende læringstilbud.

Den levde didaktiske praksis utforskes ved hjelp av tre delprosjekt (i samarbeid med Høgskolen i Volda og Universitetet i Gøteborg): Forutsetninger – hva skal læres (skolens kultur, program, innhold) og hvor skal dette læres (sosiogeografisk lokalisering, lokalmiljø, styring)? Å holde skole – hvem skal lære og hvordan undervises (rektors, læreres og elevers

syn på opplæring)? Offentlige og private kvaliteter – kapabiliteter og nytte (elevenes utsagn om hva de kan). Prosjektet har en stipendiat (Berg-Brekkehus: Kapabilitet og kapabilitetsdanning i den videregående skolen -Dugelighet, frigjøring og agens hos elever i yrkesfaglige utdanningsprogram). Gruppen ledes av Tobias Werler. Det foregår aktivt samarbeid med flere europeiske og internasjonale miljøer innenfor Capability Approach (Aarhus universitet, Universitet i Bielefeld, University of London)

Undervisningspraksis og lærerprofesjonalitet.

Forskningsprosjektet Undervisningspraksis og lærerprofesjonalitet utforsker modellen Lesson Study som et verktøy for systematisk forbedring av undervisningspraksisen i en lærergruppe. Resultatene fra forskningen vil ha implikasjoner for lærerutdanningen og lærernes profesjonelle utvikling. Gruppen ledes av Oddrun Halleraas og Gerd Grimseth.

Prosjektgruppen har samarbeidspartnere i hele Norden og nettverket: NORDISK NETTVERK FOR LS-FORSKNING ble offisielt opprettet 23. april 2015. Gruppen har et rikt nasjonalt publikasjonsportefølje.

Rural Teaching

Hensikten med forskningsgruppa er å undersøke spesielle trekk ved rural undervisning i både barnehager og skoler, samt å få en dypere forståelse av forskning i rurale strøk. Rurale områder danner spesielle utfordringer for lærere: store geografiske avstander, isolasjon fra kolleger / faglig miljø, og begrenset tilgang til ressurser for støtte og rollekonflikter. Gruppen har tilknyttet seg til en del prominente nasjonale (Høgskolen i Volda), nordiske (Universitetet i Umeå) og internasjonale forskere (Universitet i Leipzig, Oxford university, Universitetet i Wroclaw, Charles Sturt University, Australia). Per i dag trykkes det en internasjonal antologi (Waxmann). Gruppen ledes av Tobias Werler

Kompetanse og læring i skolen

TPO & mangfold

Seksjonen har et differensiert forskningsmiljø med spesialisert kompetanse innenfor tilpasset opplæring og mangfold. Gruppens forskningstema handler om felt som kartlegging, barne- og ungdomskunnskap, synsforstyrrelser, konsentrasjon, lærings- og atferdsvansker, utdanningsvalg/karriereveiledning for ungdom og mobbing. Gruppen har en stipendiat

innenfor mobbetematikken knyttet til seg. Gruppen har samtidig nasjonalt ansvar (sammen med miljøet ved HiOA) for det Udir's kompetanseløft (Kompetanse for mangfold) på det flerkulturelle området. Samtidig driver gruppen følgeforskning knyttet til bruk av «Fargespill». Gruppemedlemmer har et rikt publikasjonsportefølje som har blitt lagt merke både nasjonalt og internasjonalt. Gruppen ledes av Gunnvor Wilhelmsen. Det er to phd-stipendiater som er knyttet til gruppen (Hvidsten: Elevers konsentrasjon og konsentrasjonsproblemer; Subba: Emosjonelle og sosiale vansker blant elever med lærevansker).

Mangfold i barnehage, skole og samfunn, MiBSS

Forskningsgruppen har et bredt fokus på tematikker og problematikker knyttet til studier av etnisk og kulturelt mangfold i barnehage, skole og samfunn. Viktige innfallsvinkler er barnehagens og skolens arbeid for å opparbeide kompetanse for mangfold, endringsprosesser for å utvikle gode opplæringsmodeller for minoritetsspråklige elever og tilrettelegging av undervisning for minoritets- og majoritets elever. Videre har vi fokus på skolens rolle i lokalsamfunnet og samarbeid med andre organisasjoner, både frivillige og offentlige i den flerkulturelle dannelsesprosessen. Gruppen er tverrfaglig bestående av vitenskapelig ansatte, stipendiater og masterstudenter fra seksjoner som pedagogikk, samfunnsfag, matematikk, religion, norsk, drama og musikk. Forskningsgruppen ledes av Vibeke Solbue. Solvejg Jobst og Tjalve Gj. Madsen fra seksjonen deltar i gruppen. Gruppen har en stipendiat knyttet til seg (Bjørken Haugen: Hvordan konstrueres og produseres maktrelasjoner i en sosialt og kulturelt mangfoldig kontekst av ulike aktører i utdanningsfeltet, og hvilke dilemma opplever lærere i dette handlingsrommet?)

Lærerutdanning i et europeisk perspektiv

[The Struggle for Teacher Education.](#)

The Struggle for Teacher Education er et tverrfaglig prosjekt ved avdelingen som ledes av prof. Tom Are Trippestad. Lærere skal danne elever og samfunn til å takle fremtidige utfordringer. Problematikkene man vil møte, vil ha både global og lokal karakter. Forbindelsen mellom den lokale og globale problematikk kalles gjerne et «glokalt» perspektiv. Et slikt perspektiv innebærer en rekke tematikker. Gruppen følger en rekke forskningsspørsmål og tilnærminger innenfor disse rammene og er tverrfaglig. Dette inngår i en rekke internasjonale samarbeid, bl.a med ECNU/Shanghai/, Kings College/London,

Charles Sturt University/Australia, Amsterdam University College/ Nederland. m.m, Øvrige medlemmer fra pedagogikkseksjonen er Gerd Grimseth, Tobias Werler, Solveig Jobst, Tjalve Gj. Madsen, Ketil Langørgen, Siv Yndestad Borgen, Solveig Kalgraf. Det er to phd-stipendiater knyttet til gruppen (Yndestad Borgen: Danning av identitet hos praksislærer som lærerutdanner; Langørgen: Ny lærerutdanner i Norge. Hvordan er det å være ny i lærerutdanningen og hvordan blir de nytilsattes kompetanse verdsatt og utviklet?) og i disse dager trykkes det en internasjonal antologi med utspring i denne gruppen (Bloomsbury).

Praksismøte og lærerprofesjonalitet (PRAM)

Prosjektet tematiserer, problematiserer og undersøker praksismøter; møteplasser, prosesser, aktører som deltar, og har som mål å bidra med kunnskap om utvikling av lærerprofesjonalitet hos lærerutdannere og studenter i praksismøtene. I dag har vi andre aktører, roller, samarbeidsformer og lærerutdannerfunksjoner enn før. Disse er det viktig å se nærmere på. Forskningsgruppen er tverrfaglig. Fra pedagogikkseksjonen deltar May-Britt Revheim Brekke, Marianne Leikvoll Eide og Solveig Kalgraf. Et område som tegner seg tydelig, er forskning på Lærerutdanning og/eller lærerprofesjon. Tobias Werler, Tom Are Trippestad, Solveig Jobst, og Gerd Grimseth forsker på lærerutdanning med ulike tematikk, teoretisk og metodisk tilnærming.

Lived Democracy

Videre er medlemmer fra pedagogikkseksjonen aktivt involvert i den tverrfaglige gruppen Lived Democracy. Gruppen studerer hvordan demokrati leves og læres i skolen. Spesielt tar prosjektet for seg hvordan klasseromsdiskusjoner om samfunnsproblemer kan legge til rette for demokratisk danning, og hvordan slik dannelsesutvikling påvirkes av kulturelle betingelser. Sosiale og samfunnsmessige temaer hentet fra elevenes nærmiljø vil bli brukt for å katalysere klasseromsdiskusjoner og læringssituasjoner. Vi studerer hvordan elevens nære forhold til diskusjonstemaet påvirker deres engasjement, læreprosesser og for identitetsforming. Prosjektet har sendt flere søknader til NFR som fikk tross for svært høye poengtall ikke støtte. Det forberedes for tiden en nasjonal og en internasjonal antologi. Gruppen har tilknyttet forskere fra Italia, Kanada (University of Ottawa), Polen (Universitetet i Wrocław, Universitetet i Gdansk), Tyskland (Universitetet i Magdeburg), Storbritannia (University of Bristol, University of East London) og Danmark (Aalborg Universitet).

Fusjonsprogrammet for Høgskulen på Vestlandet

Gitt pedagogikkseksjonens forskningsaktiviteter er den ledende i følgende felt:

Nasjonalt: TPO & mangfold, Mangfold i barnehage, skole og samfunn, Didaktikklandskap – opplæringstilbud og kapabiliteter i Vest-Norge

Internasjonalt: PedLab, Lived Democracy, The Struggle for Teacher Education

For seksjon for pedagogikk, HiB

Tobias Werler, Gerd Grimsæth, May-Britt Revheim Brekke, Siv Kristin Yndestad Borgen og Ketil Langørgen